

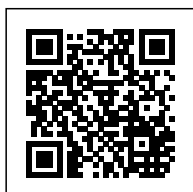

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
POSLANECKÁ SNĚMOVNA

VIII. volební období

1250/0

Návrh poslanců Jana Hamáčka, Radka Vondráčka, Petra Gazdíka, Marka Nováka, Aleny Gajdůškové, Stanislava Blahy, Jana Jakoba, Kateřiny Valachové, Marie Pěničkové, Jany Černochové, Pavla Žáčka, Bohuslava Svobody, Vojtěcha Munzara, Jana Bauera, Petra Bendla, Františka Elfmarka, Jana Chvojky, Margity Balaštíkové, Pavla Pustějovského a Miloslava Janulíka na vydání zákona o jednorázovém odškodnění subjektů dotčených mimořádnou událostí v areálu muničních skladů Vlachovice-Vrbětice a o změně některých zákonů

Zástupce předkladatele: Hamáček J. a další
Doručeno poslancům: 24. června 2021 v 8:45

N á v r h

ZÁKON

ze dne ... 2021

**o jednorázovém odškodnění subjektů dotčených mimořádnou událostí v areálu
muničních skladů Vlachovice-Vrbětice a o změně některých zákonů**

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

ČÁST PRVNÍ

**JEDNORÁZOVÉ ODŠKODNĚNÍ SUBJEKTŮ DOTČENÝCH MIMOŘÁDNOU
UDÁLOSTÍ V AREÁLU MUNIČNÍCH SKLADŮ VLACHOVICE-VRBĚTICE**

§ 1

Předmět úpravy

Tento zákon upravuje podmínky poskytnutí a výši jednorázového odškodnění územních samosprávných celků a fyzických osob v souvislosti s mimořádnou událostí v areálu muničních skladů Vlachovice-Vrbětice.

§ 2

Rozhodné období

(1) Rozhodným obdobím pro přiznání nároku na poskytnutí jednorázového odškodnění je období od 16. října 2014 do 13. října 2020.

(2) Rozhodné období se pro účely stanovení výše jednorázového odškodnění oprávněných osob dále člení na

- a) období od 16. října 2014 do 12. prosince 2014,
- b) období od 13. prosince 2014 do 23. prosince 2015 a
- c) období od 24. prosince 2015 do 13. října 2020.

§ 3

Oprávněné subjekty

(1) Oprávněným krajem je Zlínský kraj.

(2) Oprávněnou obcí je tato obec nacházející se na území Zlínského kraje:

- a) Bohuslavice nad Vlárí,
- b) Haluzice,
- c) Lipová,
- d) Slavičín,
- e) Vlachovice.

(3) Oprávněnou osobou je

a) fyzická osoba, která byla v rozhodném období přihlášená k trvalému pobytu v obci uvedené v odstavci 2,

b) fyzická osoba, která byla v rozhodném období držitelem povolení k trvalému pobytu a byla přihlášena k pobytu v obci uvedené v odstavci 2.

(4) Nárok na přiznání jednorázového odškodnění nepřechází na dědice oprávněné osoby, a to ani v případě, že oprávněná osoba zemře po uplatnění nároku.

§ 4

Jednorázové odškodnění územních samosprávných celků

(1) Jednorázové odškodnění se stanoví ve výši 59 000 000 Kč pro Zlínský kraj.

(2) Jednorázové odškodnění se stanoví ve výši

a) 36 568 000 Kč pro obec Bohuslavice nad Vláří,

b) 15 976 000 Kč pro obec Haluzice,

c) 36 064 000 Kč pro obec Lipová,

d) 104 290 000 Kč pro obec Slavičín,

e) 116 560 000 Kč pro obec Vlachovice.

§ 5

(1) Jednorázové odškodnění Zlínskému kraji a oprávněné obci poskytne Ministerstvo financí z kapitoly Všeobecná pokladní správa státního rozpočtu.

(2) Jednorázové odškodnění Zlínskému kraji a obci poukáže Ministerstvo financí do 3 měsíců od nabytí účinnosti tohoto zákona na účet kraje a obce vedený u České národní banky.

(3) Jednorázové odškodnění podle § 4 není účelově určeno a nepodléhá vypořádání se státním rozpočtem.

§ 6

Jednorázové odškodnění oprávněných osob

(1) Oprávněná osoba má za období podle § 2 odst. 2 písm. a) nárok na poskytnutí jednorázového odškodnění ve výši 300 Kč za každý kalendářní den trvalého pobytu, s výjimkou oprávněné osoby s trvalým pobytem na území obce Slavičín, kde je tento nárok přiznán pouze oprávněné osobě s trvalým pobytem na území části obce Divnice.

(2) Oprávněná osoba má za období podle § 2 odst. 2 písm. b) nárok na poskytnutí jednorázového odškodnění ve výši 100 Kč za každý kalendářní den trvalého pobytu.

(3) Oprávněná osoba má za období podle § 2 odst. 2 písm. c) nárok na poskytnutí jednorázového odškodnění ve výši 20 Kč za každý kalendářní den trvalého pobytu.

(4) Nárok oprávněné osoby s trvalým pobytem na území obce Slavičín, s výjimkou oprávněné osoby s trvalým pobytem na území části obce Divnice, se stanovuje ve výši 20 % sazeb určených podle odstavců 2 a 3.

(5) Oprávněná osoba nemá nárok na poskytnutí jednorázového odškodnění za tu část rozhodného období, kdy bylo místem jejího trvalého pobytu sídlo ohlašovny.

§ 7

Nárok je nutné uplatnit nejpozději do 30. června 2022, jinak nárok zaniká.

§ 8

(1) K řízení o poskytnutí jednorázového odškodnění oprávněným osobám a k jeho výplatě je příslušné Ministerstvo vnitra (dále jen „ministerstvo“).

(2) Řízení o poskytnutí jednorázového odškodnění se zahajuje na písemnou žádost oprávněné osoby. Žádost kromě náležitostí stanovených správním řádem obsahuje

- a) číslo a druh identifikačního dokladu oprávněné osoby,
- b) číslo účtu příslušného poskytovatele platebních služeb, pokud oprávněná osoba požaduje výplatu jednorázového odškodnění tímto způsobem.

§ 9

(1) Ministerstvo rozhodne o žádosti o poskytnutí jednorázového odškodnění do 90 dnů ode dne zahájení řízení.

(2) Splňuje-li žadatel podmínky stanovené tímto zákonem pro poskytnutí jednorázového odškodnění, ministerstvo namísto písemného vyhotovení rozhodnutí učiní záznam do spisu, který obsahuje náležitosti uvedené v § 67 odst. 2 správního řádu. Záznamem do spisu rozhodnutí o poskytnutí jednorázového odškodnění nabývá právní moci. Ministerstvo vyplatí jednorázové odškodnění do 30 dnů ode dne nabytí právní moci rozhodnutí.

(3) Nesplňuje-li žadatel podmínky pro poskytnutí jednorázového odškodnění, ministerstvo vydá rozhodnutí o zamítnutí žádosti.

(4) Proti rozhodnutí ministerstva není přípustný rozklad. Obnova řízení se nepřipouští. Přezkumné řízení se nepřipouští, s výjimkou postupu podle § 153 odst. 1 písm. a) správního řádu.

§ 10

(1) Jednorázové odškodnění se vyplácí v české měně převodem na účet příslušného poskytovatele platebních služeb podle určení oprávněné osoby, nebo poštovním poukazem.

(2) Náklady na jednorázové odškodnění hradí stát.

(3) Státní orgány, právnické i fyzické osoby jsou povinny na žádost ministerstva poskytnout bezplatně podklady nezbytné k prokázání nároku a vyvinout potřebnou součinnost.

§ 11

(1) Ministerstvo využívá při výkonu působnosti podle tohoto zákona ze základního registru obyvatel údaje v rozsahu

- a) příjmení,
- b) jméno, popřípadě jména,
- c) adresa místa pobytu,
- d) datum, místo a okres narození; u subjektu údajů, který se narodil v cizině, datum, místo a stát, kde se narodil,
- e) datum, místo a okres úmrtí; jde-li o úmrtí subjektu údajů mimo území České republiky, datum úmrtí, místo a stát, na jehož území k úmrtí došlo; je-li vydáno rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého, den, který je v rozhodnutí uveden jako den smrti nebo den, který subjekt údajů nepřežil, a datum nabytí právní moci tohoto rozhodnutí,
- f) omezení svéprávnosti,
- g) čísla a druhy identifikačních dokladů.

(2) Ministerstvo využívá při výkonu působnosti podle tohoto zákona z informačního systému evidence obyvatel údaje v rozsahu

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení,
- b) datum narození,
- c) místo a okres narození; u subjektu údajů, který se narodil v cizině, místo a stát, kde se narodil,
- d) adresa místa trvalého pobytu, včetně předchozích adres místa trvalého pobytu, případně též adresa, na kterou mají být doručovány písemnosti podle zvláštního právního předpisu,
- e) počátek trvalého pobytu, popřípadě datum zrušení údaje o místě trvalého pobytu nebo datum ukončení trvalého pobytu na území České republiky,
- f) datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o omezení svéprávnosti včetně uvedení čísla jednacího a označení soudu, který o omezení svéprávnosti rozhodl, jméno, popřípadě jména, příjmení a rodné číslo opatrovníka, datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o zrušení omezení svéprávnosti,
- g) datum, místo a okres úmrtí; jde-li o úmrtí subjektu údajů mimo území České republiky, datum úmrtí, místo a stát, na jehož území k úmrtí došlo,
- h) den, který byl v rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého uveden jako den smrti, popřípadě jako den, který subjekt údajů nepřežil,
- i) u nezletilých dětí jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení a rodné číslo, popřípadě datum narození otce a matky,
- j) jméno, popřípadě jména, příjmení, rodné příjmení a rodné číslo, popřípadě datum narození dítěte.

(3) Ministerstvo využívá při výkonu působnosti podle tohoto zákona z informačního systému cizinců údaje v rozsahu

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení,
- b) datum narození,
- c) místo a stát, kde se subjekt údajů narodil; v případě, že se subjekt údajů narodil na území České republiky, místo a okres narození,
- d) druh a adresa místa pobytu na území České republiky, je-li tímto místem sídlo správního orgánu, rovněž údaj o tom, že se jedná o adresu úřadu, popřípadě adresa, na kterou mají být doručovány písemnosti podle jiného právního předpisu,
- e) číslo a platnost oprávnění k pobytu na území České republiky,
- f) počátek pobytu, popřípadě datum ukončení pobytu na území České republiky,
- g) datum nabytí právní moci rozhodnutí soudu o omezení svéprávnosti včetně uvedení čísla jednacího a označení soudu, který rozhodl o omezení svéprávnosti,
- h) datum, místo a okres úmrtí; jde-li o úmrtí mimo území České republiky, stát, ve kterém k úmrtí došlo, popřípadě datum úmrtí,
- i) den, který byl v rozhodnutí soudu o prohlášení za mrtvého uveden jako den smrti nebo den, který subjekt údajů prohlášený za mrtvého nepřežil.

(4) Ministerstvo využívá při výkonu působnosti podle tohoto zákona z informačního systému evidence občanských průkazů údaje v rozsahu

- a) jméno, popřípadě jména, příjmení,
- b) rodné číslo,
- c) číslo, popřípadě série občanského průkazu,
- d) datum vydání občanského průkazu,

- e) datum skončení platnosti občanského průkazu,
- f) čísla, popřípadě série a datum skutečného skončení platnosti neplatného občanského průkazu.

(5) Z údajů podle odstavců 1 až 4 lze v konkrétním případě využít vždy jen takové údaje, které jsou nezbytné ke splnění daného úkolu. Údaje, které jsou vedeny jako referenční údaje v základním registru obyvatel, se využijí z informačního systému evidence obyvatel nebo informačního systému cizinců, pouze pokud jsou ve tvaru předcházejícím současný stav.

§ 12

Společné ustanovení

Uspokojením nároků podle tohoto zákona zanikají oprávněným subjektům nároky na náhradu škody uplatňované v souladu s účelem uvedeným v § 1 podle jiných právních předpisů.

ČÁST DRUHÁ

Změna zákona o daních z příjmu

§ 13

V § 4 odst. 1 písm. g) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, ve znění zákona č. 96/1993 Sb., zákona č. 157/1993 Sb., zákona č. 323/1993 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 149/1995 Sb., zákona č. 316/1996 Sb., zákona č. 209/1997 Sb., zákona č. 210/1997 Sb., zákona č. 111/1998 Sb., zákona č. 149/1998 Sb., zákona č. 168/1998 Sb., zákona č. 333/1998 Sb., zákona č. 63/1999 Sb., zákona č. 144/1999 Sb., zákona č. 225/1999 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 3/2000 Sb., zákona č. 103/2000 Sb., zákona č. 121/2000 Sb., zákona č. 492/2000 Sb., zákona č. 483/2001 Sb., zákona č. 128/2002 Sb., zákona č. 198/2002 Sb., zákona č. 260/2002 Sb., zákona č. 575/2002 Sb., zákona č. 162/2003 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 438/2003 Sb., zákona č. 49/2004 Sb., zákona č. 359/2004 Sb., zákona č. 562/2004 Sb., zákona č. 669/2004 Sb., zákona č. 342/2005 Sb., zákona č. 357/2005 Sb., zákona č. 545/2005 Sb., zákona č. 56/2006 Sb., zákona č. 109/2006 Sb., zákona č. 112/2006 Sb., zákona č. 203/2006 Sb., zákona č. 223/2006 Sb., zákona č. 29/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 126/2008 Sb., zákona č. 482/2008 Sb., zákona č. 2/2009 Sb., zákona č. 216/2009 Sb., zákona č. 303/2009 Sb., zákona č. 199/2010 Sb., zákona č. 346/2010 Sb., zákona č. 348/2010 Sb., zákona č. 188/2011 Sb., zákona č. 353/2011 Sb., zákona č. 370/2011 Sb., zákona č. 428/2011 Sb., zákona č. 401/2012 Sb., zákona č. 44/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 267/2014 Sb., zákona č. 377/2015 Sb., zákona č. 47/2016 Sb., zákona č. 113/2016 Sb., zákona č. 188/2016 Sb., nálezu Ústavního soudu, vyhlášeného pod č. 271/2016 Sb., zákona č. 454/2016 Sb., zákona č. 170/2017 Sb. a zákona č. 364/2019 Sb., se doplňuje bod 5, který zní:

„5. jednorázové odškodnění vyplacené státem osobě v souvislosti s mimořádnou událostí v areálu muničních skladů Vlachovice-Vrbětice,“.

ČÁST TŘETÍ
Změna zákona o životním a existenčním minimu

§ 14

V § 7 odst. 2 písm. h) bodu 2 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 129/2008 Sb., zákona č. 85/2010 Sb., zákona č. 73/2011 Sb., zákona č. 329/2011 Sb., zákona č. 366/2011 Sb., zákona č. 458/2011 Sb., zákona č. 399/2012 Sb., zákona č. 401/2012 Sb., zákona č. 44/2013 Sb., zákona č. 105/2013 Sb., zákonného opatření Senátu č. 344/2013 Sb., zákona č. 252/2014 Sb., zákona č. 332/2014 Sb., zákona č. 377/2015 Sb. a zákona č. 540/2020 Sb., se slova „a finančních prostředků na odstranění následků živelní pohromy“ nahrazují slovy „,a finančních prostředků na odstranění následků živelní pohromy a jednorázové odškodnění vyplacené státem osobě v souvislosti s mimořádnou událostí v areálu muničních skladů Vlachovice-Vrbětice“.

ČÁST ČTVRTÁ
ÚČINNOST

§ 15

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2022.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

OBECNÁ ČÁST

1. Zhodnocení platného právního stavu, včetně zhodnocení současného stavu ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

V roce 2014 došlo na území Zlínského kraje k mimořádné události, která nemá v polistopadové historii České republiky obdoby. Exploze velkého množství munice, výbušných nebo jinak nebezpečných látek (chemické látky, prekurzory, výbušné látky, apod.) v bývalém areálu Vojenského technického ústavu, s.p., odštěpný závod VTÚVM Slavičín, ve Vlachovicích-Vrbětčích, svým rozsahem představuje ojedinělou událost, která si vyžádala mimořádné nasazení složek integrovaného záchranného systému. Zásah ve Vrbětčích byl pro složky integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“) nejdéle trvajícím zásahem u mimořádné události, neboť trval bez tří dnů šest let. Je také nepochybné, že tato mimořádná událost byla spojena s řadou omezení života místních obyvatel.

Je třeba nicméně zdůraznit, že stát, resp. složky IZS, mimořádnou událost nezpůsobil, ale pouze následně napravoval situaci, která se odehrála ve skladech soukromých subjektů. Zásah složek IZS byl realizován s cílem odstranit munici, často nevybuchlou, rozmetanou po okolí. Tato munice se nacházela v okruhu stovek metrů od epicenter výbuchů, různě zarytá v zemi, kmenech stromů, křoví apod. Aby mohli pyrotechnici tento materiál detekovat, vyjmout a zneškodnit, museli mít v daném sektoru umožněný přístup, tzn. odstraněné překážky v podobě vegetace, kamení, sutin, spadlých kmenů, stromů apod., nicméně jejich činnost se projevila i omezením běžného života obyvatel (např. nařízené evakuace, zákaz obdělávání pozemků atd.) obcí v nejbližším okolí místa mimořádné události.

Obecně platí, že při mimořádných událostech tohoto druhu může dotčeným fyzickým a právnickým osobám vzniknout několik druhů nároků na náhradu škody:

1. Škoda způsobená přímo mimořádnou událostí – výbuchem.
2. Škoda způsobená činností složek IZS v příčinné souvislosti se záchrannými nebo likvidačními pracemi.
3. Nárok, který fyzické nebo právnické osobě vznikne z titulu poskytnutí osobní nebo věcné pomoci na základě výzvy – náhrada za omezení vlastnického nebo užívacího práva, náhrada ušlého zisku, náhrada škody věcné nebo škody na zdraví aj.

V prvním případě je za náhradu škody odpovědný původce mimořádné události, tedy ten, kdo zavínil výbuch. Tuto škodu lze vymáhat podle povahy dané kauzy buď v rámci trestního řízení, byl-li v dané věci spáchán trestný čin, a to uplatněním nároku v tzv. řízení adhezním, nebo je možné se nároku domoci občanskoprávní cestou buď smírně, nebo žalobou. Poslední dva případy řeší speciální úprava přímo v zákonu o IZS, a to konkrétně v § 30 odst. 1 a 2 písm. a) zákona o IZS pro náhradu uvedenou pod bodem 2 a v § 29 a § 30 odst. 1 a 2 písm. b) zákona o IZS pro náhradu uvedenou pod bodem 3. Za škodu podle zákona odpovídá stát, který její náhradu poskytuje prostřednictvím krajského úřadu, kterému je v posledních dvou případech zákonem svěřeno rozhodnutí o poskytnutí náhrady škody nebo jiného nároku (srov. § 29 odst. 1 a 4 věta druhá a § 30 odst. 4 věta první zákona o IZS).

V mantinelech daných zákonem o IZS však není možné odškodnit či nahradit škodu fyzickým osobám, které utrpěly psychickou či dokonce materiální újmu, z důvodu samotných výbuchů či v souvislosti s řešením mimořádné události. Tyto druhy náhrady škod by musely být uplatňovány cestou soukromoprávních žalob, což si lze jen obtížně představit. Také není možné vyhovět v drtivé většině případů ani žádostem jednotlivých obcí o náhradu škod, neboť se jedná spíše o případy, které lze označit jako události, které nevznikly v příčinné souvislosti se

záchrannými a likvidačními pracemi, a nárok na náhradu v souladu se zákonem o IZS jim tak přiznán být nemůže.

S přihlédnutím ke skutečnosti, že zásah IZS v místě probíhal bezprecedentně dlouhou dobu a působil negativně na běžný život místních obyvatel, se navrhuje dotčeným obcím a jejich obyvatelům přiznat mimořádné jednorázové odškodnění.

Ve vztahu k rovnosti mužů a žen lze současnou právní úpravu považovat za neutrální.

2. Odůvodnění hlavních principů navrhované právní úpravy, včetně dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace a ve vztahu k rovnosti mužů a žen

Ministerstvo vnitra předkládá vládě návrh zákona, jehož cílem je zmírnit alespoň některé újmy, které utrpěly dotčené obce a jejich obyvatelé v souvislosti s mimořádnou událostí v areálu muničního skladu Vlachovice-Vrbětice.

Délka zásahu nepochybně kladla vysoké nároky na psychiku obyvatel obcí v bezprostředním okolí areálu. Navrhované odškodnění by mělo tedy zmírnit snížení kvality života v daném regionu. Česká republika k tomuto kroku přistoupila i proto, že si je vědoma obecné povinnosti státu pečovat o kvalitu života obyvatel, rozvíjet zděděné přírodní bohatství atd. O tom svědčí i ta skutečnost, že již v roce 2015 vláda rozhodla o tom, že vybraným fyzickým osobám postiženým výbuchy muničních skladů v okolí Vrbětic bylo poskytnuto dílčí odškodnění. Konkrétně pak občanům Vlachovic-Vrbětic, Haluzic a Lipové, tedy obcí, odkud museli být občané evakuováni a jejichž život byl zasažen bezpečnostními opatřeními, bylo poskytnuto celkem šest milionů korun. Nicméně je zjevné, že tato forma pomoci není dostatečná, neboť omezení běžného způsobu života obyvatel obcí v okolí výbuchu trvalo i následně.

Návrh tedy přiznává vybraným obcím, konkrétně pak obcím Bohuslavice nad Vlárí, Haluzice, Lipová, Slavičín a Vlachovice, jednorázovou finanční kompenzaci, jejímž prostřednictvím stát vyjadřuje zájem na tom, aby se život v obcích v okolí mimořádné události navrátil do pokojného stavu. V návaznosti na to je pak samostatně přiznávána kompenzace i jednotlivým obyvatelům dotčených obcí.

Cílem je, aby se odškodnění dostalo k adresátům ve lhůtě co nejkratší, proto jsou stanoveny pouze minimální podmínky pro přiznání nároku. V případě obcí se počítá s tím, že výši odškodnění stanoví přímo zákon a dotčeným obcím příslušnou částku zašle Ministerstvo financí v zákonem určené lhůtě. U fyzických osob byl zvolen mechanismus, který rozhodné období, tj. dobu od prvního dne zásahu složek IZS do jeho ukončení, rozděluje na tři fáze (podle míry intenzity zásahu složek IZS) a od toho se odvíjí i následně přiznaná výše odškodnění. Základní podmínkou pro přiznání nároku je pouze trvalý pobyt v jedné z dotčených obcí. Nárok na kompenzaci je podmíněn podáním písemné žádosti, jejíž administrace je svěřena Ministerstvu vnitra. Nárok je také nezbytné uplatnit v prekluzivní lhůtě, po jejímž uplynutí zaniká.

Navrhovaná právní úprava nemá dopad na rovné postavení mužů a žen a není v rozporu se zásadou zákazu diskriminace.

3. Vysvětlení nezbytnosti navrhované úpravy v jejím celku

Právní úprava náhrady škody obsažená v zákoně o IZS, která v § 29 a 30 stanoví poměrně striktní podmínky, za nichž je možné nárok na náhradu škody přiznat, je v kontextu okolností, k nimž došlo ve vrbětickém areálu, nedostatečná.

Zákon o IZS obecně předpokládá, že stát provede v případě mimořádné události pouze práce záchranné a likvidační¹, přičemž záchranné definuje jako práce k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí², a likvidační práce jako činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí.³

Asanaci zákon obecně ponechává na vlastníkovu nemovitosti, přičemž v případě právnických a fyzických osob, u kterých došlo k havárii, dokonce asanaci podle pokynů obce nebo kraje ukládá za určitých podmínek jako povinnost.⁴

Podzákoné předpisy výslovně stanoví, že asanační práce složky IZS neprovádí, a to s výjimkou prací sjednaných za úhradu nákladů od příslušného orgánu veřejné správy nebo od právnické nebo podnikající fyzické osoby, která je vlastníkem, správcem nebo uživatelem poškozeného objektu, zařízení, provozu nebo pozemku.

Zákon č. 12/2002 Sb., o státní pomoci při obnově území postiženého živelní nebo jinou pohromou (zákon o státní pomoci při obnově území), ve znění pozdějších předpisů, v § 2 umožňuje, aby stát poskytl krajům, obcím, dalším právnickým osobám, s výjimkou právnických osob hospodařících s majetkem státu, a fyzickým osobám, státní pomoc na obnovu majetku sloužícího k zabezpečení základních funkcí v území pouze v případě, že se jedná o obnovu území po mimořádné události, na základě které byl vyhlášen stav nebezpečí nebo nouzový stav. K tomu v případě Vrbětic nedošlo, neboť jakkoli je tento zásah svým rozsahem mimořádný, území, které bylo výbuchem postiženo, je relativně malé a nevyžadovalo vyhlášení zvláštních stavů podle zákona. Dosavadní úprava také nepočítá s tím, že by zásah složek IZS mohl probíhat několik let.

Vzhledem k charakteru a rozsahu mimořádné události lze predikovat, že bez přijetí speciální úpravy by i v dalších letech pokračovaly nebo nově vznikaly právní, majetkové a jiné spory, které by reagovaly na předmět mimořádné události. Předkladatel tudíž vychází vstřícně legitimní společenské poptávce a navrhuje zakotvení speciálního jednorázového odškodnění pro tuto ad hoc situaci. Cílem je zmírnění újmy způsobené řešením mimořádné události v areálu muničního skladu Vlachovice-Vrbětice obyvatelům dotčených obcí a kompenzace snížení kvality života v daném regionu v důsledku dlouhodobé činnosti složek IZS. Navrhovaná úprava také reaguje na usnesení Poslanecké sněmovny č. 1619 ze dne 20. dubna 2021, v němž Poslanecká sněmovna vládu vyzvala k tomu, aby vyžadovala finanční náhradu a odškodnění za oběti, materiální škody a likvidační práce po útoku, resp. požádala vládu, aby poskytla součinnost při vymožení adekvátního odškodnění.

Úprava jednorázového odškodnění dotčených obcí a jejich obyvatel cestou přijetí zákona je jedinou možností, jak v současné době zajistit možnost rychlé nápravy, neboť standardní cesty náhrady škody jsou velmi obtížné.

4. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s ústavním pořádkem České republiky

Navrhovaný zákon je v souladu s ústavním pořádkem České republiky a plně respektuje též Listinu základních práv a svobod.

¹ § 3 zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.

² § 2 písm. c) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.

³ § 2 písm. d) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.

⁴ § 24 odst. 2 písm. g) zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.

Navrhovaný zákon je souladný s ústavním principem *rovnosti*, který je zohledněn například v rámci stanovení okruhu osob, resp. podmínek určujících, zda došlo v důsledku zákonem předvídaných událostí u dané osoby ke vzniku nároku na kompenzaci.

5. Zhodnocení slučitelnosti navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie a judikaturou soudních orgánů Evropské unie

Návrh je plně slučitelný s právem Evropské unie a ustanovení navrhované právní úpravy nezakládají rozpor s primárním právem Evropské unie ve světle ustálené judikatury Soudního dvora Evropské unie. S poukazem na sekundární právo Evropské unie lze konstatovat, že také v tomto ohledu předkládaná právní úprava respektuje závazky, které pro Českou republiku v této oblasti z členství v Evropské unii vyplývají.

Poskytnutí jednorázového odškodnění nemá charakter nedovolené veřejné podpory, přičemž tato podpora je poskytována v souladu s pravidly evropského práva.

6. Zhodnocení souladu navrhované úpravy s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána

Navrhovaná právní úprava je v souladu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, podle čl. 10 Ústavy.

7. Předpokládaný hospodářský a finanční dopad navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

7.1 Dopady na státní rozpočet a ostatní veřejné rozpočty

Navrhovaná právní úprava bude mít dopad na státní rozpočet v kapitole Všeobecná pokladní správa ve výši téměř 700 mil. Kč. Při stanovení této částky bylo vycházeno zejména z počtu obyvatel oprávněných obcí k 1. lednu 2021, který činil celkem 8580 osob.

Počty obyvatel obcí – dle stavu k 1. 1. 2021

	Celkový počet obyvatel	Ohlašovna	Cizinci
Bohuslavice nad Vláří	369	4	2
Haluzice	83	0	2
Lipová	362	5	1
Slavičín	6286	105	101
Vlachovice	1480	18	11
celkem	8580	132	117

Výše odškodnění pro jednotlivé obce:

Obec	Výše odškodnění
Bohuslavice nad Vláří	36 568 000
Haluzice	15 976 000
Lipová	36 064 000
Slavičín	104 290 000
Vlachovice	116 560 000
celkem	309 458 000 Kč

Nároky obyvatel obcí dle návrhu:

	1. období (57 dnů; 300 Kč/den)	2. období (375 dnů; 100 Kč/den)	3. období (1755 dnů; 20 Kč/den)	celé období
Bohuslavice nad Vláří	6 309 900	13 837 500	12 951 900	33 099 300
Haluzice	1 419 300	3 112 500	2 913 300	7 445 100
Lipová	6 190 200	13 557 000	12 706 200	32 453 400
Slavičín	nelze určit ¹	47 145 000 ²	44 127 720 ²	85 272 720 ²
Vlachovice	25 308 000	55 500 000	51 948 000	132 756 000
celkem				291 026 520 Kč

¹ 1. období v obci Slavičín zahrnuje pouze obyvatele z místní části Divnice.

² V případě obyvatel města Slavičín je kalkulováno s 20 % denní sazby, tj. 20 Kč/den ve 2. období a 4 Kč/den ve 3. období, nicméně platí, že obyvatele s trvalým pobytem na území části obce Divnice pobírají plnou výši sazby, proto nejsou vypočtené částky v případě města Slavičín zcela vypovídající.

Rozhodování o individuálních žádostech o jednorázové odškodnění je svěřeno Ministerstvu vnitra. Jelikož návrh zákona zavede úplně nový titul pro odškodnění, který nebude souviset s jinou agendou, kterou již Ministerstvo vnitra vykonává, bude je nutné do určité míry personálně posílit, zejména kvůli možnému počátečnímu vyššímu počtu žádostí o odškodnění, které bude nutné posoudit. Dalším finančním dopadem bude vlastní výplata přiznaného odškodnění, taktéž z rozpočtové kapitoly Ministerstva vnitra. Konkrétní dopad nelze zcela jednoznačně určit, neboť nelze předvídat, kolik osob skutečně požádá o výplatu odškodnění. O tyto náklady je nutné rozpočet Ministerstva vnitra navýšit, a to od roku 2022, kdy by měla právní úprava nabýt účinnosti.

Zákon nevytváří nároky na rozpočty krajů a obcí.

7.2 Dopady na podnikatelské prostředí České republiky

Navrhované řešení nemá dopad na podnikatelské prostředí České republiky.

7.3 Sociální dopady, včetně dopadů na rodiny a dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny

Navrhované řešení nemá negativní sociální dopady. Naopak – lze předpokládat, že v případě fyzických osob, jimž bude odškodnění vyplaceno, může dojít k částečnému zlepšení jejich ekonomické situace.

7.4 Dopady na životní prostředí

Navrhované řešení nemá dopady na životní prostředí.

8. Posouzení vlivu na ochranu osobních údajů (DPIA)

Navrhovaný zákon nebude mít žádné negativní dopady na ochranu soukromí a osobních údajů, neboť je postaven na dispozičním principu, kdy žadatel prostřednictvím jím podané žádosti implicitně dává pokyn k zpracování jeho osobních údajů. Pro účely posouzení nároku na odškodnění budou shromažďovány jen zcela nezbytné osobní údaje, a to subjektem k tomu výslovně oprávněným. Oprávněné úřední osoby jsou povinny zachovávat mlčenlivost

(ustanovení § 15 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád). To samé platí i pro přístupy k osobním údajům ve veřejnoprávních evidencích a registrech.

9. Zhodnocení korupčních rizik

Navrhovaná právní úprava neobsahuje žádná výrazná korupční rizika. O nárocích bude rozhodováno ve správním řízení, které se řídí základními zásadami činnosti správních orgánů, jako je soulad se zákonem i veřejným zájmem. O nároku na poskytnutí příspěvku rozhoduje Ministerstvo vnitra ve správním řízení s možností přezkumu ve správním soudnictví. Navrhovaná právní úprava nemá vliv na dostupnost informací podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů.

10. Zhodnocení dopadů na bezpečnost a obranu státu

Návrh zákona nemá dopady na bezpečnost a obranu státu.

11. Způsob projednání návrhu zákona

Aby bylo dosaženo toho, že odškodnění bude adresátům vyplaceno ve lhůtě co možná nejkratší (a také s ohledem na blížící se konec volebního období), se navrhuje, aby Poslanecká sněmovna při projednávání návrhu postupovala podle § 90 odst. 2 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů, tedy aby s návrhem zákona vyslovila souhlas již v prvním čtení. Zrychlený režim projednávání návrhu je podpořen i tím, že od mimořádné události uběhlo již téměř 7 let, proto je více než žádoucí, aby se postižené subjekty dočkaly satisfakce co nejdříve.

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K § 1 – Předmět úpravy

Ustanovení vymezuje předmět úpravy zákona a stanovuje, že zákon upravuje podmínky, za nichž bude vymezeným územním samosprávným celkům a fyzickým osobám poskytnuto jednorázové odškodnění, a výši odškodnění. Tato forma speciální kompenzace je pak svázána s mimořádnou událostí v podobě exploze velkého množství munice, výbušných nebo jinak nebezpečných látek (chemické látky, prekurzory, výbušné látky, apod.) v bývalém areálu Vojenského technického ústavu, s.p., odštěpný závod VTÚVM Slavičín, ve Vlachovicích-Vrběticích. Cílem navržené úpravy je tedy alespoň částečně kompenzovat kraji, dotčeným obcím a jejich obyvatelům omezení, která byla navázána na dlouhodobý zásah složek integrovaného záchranného systému. Je ovšem nutné zdůraznit, že složky integrovaného záchranného systému mimořádnou událost nezpůsobily, ale pouze napravovaly situaci, ke které došlo kvůli opakovaným výbuchům v muničním areálu, ve kterém nebezpečný materiál skladovaly soukromé subjekty.

K § 2 – Rozhodné období

V rámci ustanovení se vymezuje tzv. rozhodné období pro přiznání nároku na poskytnutí jednorázového odškodnění. Jako počátek rozhodného období je navržen 16. říjen 2014, tj. den prvotního výbuchu v areálu muničních skladů ve Vrběticích, který byl rozhodujícím impulsem pro spuštění následných záchranných a likvidačních prací. Konec rozhodného období je pak dán dnem, kdy došlo k ukončení zásahu složek integrovaného záchranného systému.

Aby právní úprava zohlednila intenzitu omezení daných zásahem složek IZS, je rozhodné období členěno na 3 časové úseky. Délka prvního období, tj. období, kdy bude oprávněným osobám náležet nejvyšší částka odškodnění, činí 57 dnů. Jedná se o časový úsek, kdy byly přímo ohroženy životy obyvatel dotčených obcí, byly nařizovány opakované evakuace obyvatel, docházelo k omezení soukromého, ale i pracovního života. Charakter těchto omezení byl v tomto období nejzávažnější.

Další období v celkové délce 375 dnů pak představuje časový úsek, kdy docházelo k intenzivnímu odvozu munice, což ohrožovalo životy obyvatel blízkých obcí. Tato fáze byla spojena se soustavnou přítomností Armády České republiky, převozy munice těžkou technikou přes obytné zóny apod.

Poslední období pak trvá 1755 dnů, jedná se o období od 24. prosince 2015 do 13. října 2020, kdy stále docházelo k uzavírání komunikací a pomocí zákazů vstupu apod., nicméně běžný způsob života obyvatel dotčených obcí byl omezen již v menší míře.

K § 3 – Oprávněné subjekty

Ustanovení upravuje okruh subjektů, které mají na jednorázové odškodnění nárok. Jednorázové odškodnění by mělo být vyplaceno pouze zákonem stanoveným subjektům, konkrétně tedy Zlínskému kraji, některým obcím a jejich obyvatelům. Jedná se o obce, které byly dlouhodobě dotčeny řešením mimořádné události v areálu muničních skladů, tedy došlo v nich ke snížení kvality života v důsledku této mimořádné události.

Dalším okruhem subjektů, jimž je nárok na odškodnění přiznáván, jsou fyzické osoby, které byly v rozhodném období přihlášeny k trvalému pobytu v některé z dotčených obcí, případně také cizinci s povolením k trvalému pobytu podle zákona o pobytu cizinců, kteří byli v některé z obcí k pobytu přihlášení. Předkladatel si je vědom určitých limitů tohoto kritéria, neboť se nabízí otázka vztahu trvalého pobytu a faktického bydliště občana. Formální přihlášení se k trvalému pobytu ještě nemusí znamenat trvalé žití (bydliště) v obci, nicméně jedná se o kritérium, které lze nejnázve ověřit bez nutnosti zatěžovat žadatele. V případě, že by bylo

přistoupeno na dokládání fakticity pobytu, není vyloučeno, že by se objevily snahy o účelové zpětné dokládání faktického pobytu. Lze jistě namítat, že zejména v malé obci se tato okolnost neutají, a účelovost takového jednání se proto snadno odhalí, nicméně na tuto argumentaci nelze přistoupit. Kritérium trvalého pobytu bylo zvoleno z toho důvodu, že se jedná o poměrně snadno ověřitelný údaj, jenž je možno verifikovat prostřednictvím informačních systémů veřejné správy. Odpadá tak složité dokazování faktického pobytu, což by s ohledem na časový úsek, kterého se odškodnění týká, bylo velmi obtížné. Nárok není přiznáván lidem, kteří jsou v dotčených obcích hlášeni na tzv. ohlašovně.

Kritérium trvalého pobytu v obci bylo zvoleno také proto, že již v minulosti bylo odškodnění poskytnuté na základě usnesení vlády České republiky č. 1090 ze dne 21. prosince 2015 přiznáno pouze těm osobám, které byly hlášeny k trvalému pobytu v některé z dotčených obcí. Je tedy zachována kontinuita.

Stanovuje, že zemře-li oprávněná osoba, nepřechází nárok oprávněné osoby na její dědice. Tato úprava představuje odchylku od ustanovení § 1475 odst. 2 občanského zákoníku, podle kterého pozůstalost tvoří celé jmění zůstavitele, kromě práv a povinností vázaných výlučně na jeho osobu, ledaže byly jako dluh uznány nebo uplatněny u orgánu veřejné moci. S ohledem na výjimečný charakter tohoto odškodnění je zvolen přístup, který přiznává odškodnění pouze žijícím fyzickým osobám zasaženým mimořádnou událostí. V případě, že oprávněná osoba zemře po uplatnění nároku, avšak před rozhodnutím o něm nebo před vyplacením jednorázového odškodnění, nepřechází nárok oprávněné osoby na její dědice a řízení bude v souladu se správním řádem zastaveno.

K § 4 a 5 – Jednorázové odškodnění pro kraj a obce

Předmětné ustanovení stanoví konkrétní výši odškodnění pro Zlínský kraj a jednotlivé obce. Výše odškodnění je navázána na procentní podíly Zlínského kraje a jednotlivých obcí na částech celostátního výnosu daní podle zákona o rozpočtovém určení daní s tím, že k této částce je přičtena paušální výše odškodnění v řádu 10 mil. Kč. Návrh předpokládá, že kompenzace bude kraji a obcím poukázána Ministerstvem financí ve lhůtě 3 měsíců od účinnosti navržené úpravy.

K § 6 – Jednorázové odškodnění oprávněných osob

Výše odškodnění je diferencována tak, aby odrážela intenzitu omezení života obyvatel v průběhu trvajících zásahů složek IZS. Stanoví se proto, že za první období, tj. časový úsek, kdy byl zásah složek IZS nejintenzivnější, náleží obyvatelům částka 300 Kč za den, druhé období pak počítá s výší odškodnění 100 Kč na den a poslední časový úsek kalkuluje s částkou ve výši 20 Kč na den. Tyto sazby vycházejí z již dříve poskytnutého odškodnění, které obyvatelům přiznalo výši odškodnění 1000 Kč za den nucené evakuace. Tato částka byla adekvátně pokrácena.

Aby byla zohledněna skutečná míra omezení, je v případě města Slavičín výslovně určeno, že v rámci prvního období náleží kompenzace pouze obyvatelům části obce Divnice. Navržený mechanismus navíc umožní individuální zohlednění okolností, když výši odškodnění stanoví pevnou částkou na den. S ohledem na skutečnost, že v případě města Slavičín bylo dotčení obyvatel v porovnání s dalšími obcemi menší, je zakotven princip, že obyvatelé města Slavičín, s výjimkou těch, co žijí v části obce Divnice, mají nárok pouze na 20 % denní sazby odškodného v rámci druhého a třetího období.

Nárok na jednorázové odškodnění také není přiznáván obyvatelům dotčených obcí, kteří měli v rozhodném období jako místo pobytu v evidenci uvedeno sídlo ohlašovny (laicky řečeno – osobám hlášeným k pobytu tzv. na úřadě), nicméně s výjimkou osob, které skutečně

bydlí na adrese sídla ohlašovny (v praxi mohou existovat situace, kdy v sídle úřadu existují byty apod.). Tedy tito lidé mají adresu trvalého pobytu shodnou s adresou sídla úřadu, avšak mají relevantní užívací titul k předmětné nemovitosti.

K § 7

Stanoví se podmínka, že nárok na odškodnění je třeba uplatnit ve lhůtě do 30. června 2022. Lhůta pro podání žádosti v délce cca 6 měsíců od nabytí účinnosti se jeví jako dostatečná. Jedná se o lhůtu prekluzivní, neuplatní-li tedy oprávněná osoba nárok v této lhůtě, pak nárok zaniká. Tato lhůta je dostatečně dlouhá, aby oprávněné osoby mohly svůj nárok řádně uplatnit, zároveň však respektuje výjimečný charakter zvoleného odškodňovacího mechanismu a zájem na rychlém vyřízení žádostí.

K § 8

Odstavec 1 určuje, že rozhodovat o poskytnutí odškodnění bude Ministerstvo vnitra ve správním řízení. Ministerstvo vnitra již v minulosti obdobně administrovalo například žádosti dle zákona č. 203/2005 Sb., o odškodnění některých obětí okupace Československa vojsky Svazu sovětských socialistických republik, Německé demokratické republiky, Polské lidové republiky, Maďarské lidové republiky a Bulharské lidové republiky.

Odstavec 2 pak upravuje bližší podmínky pro přiznání nároku. Je stanoveno, že se odškodnění poskytuje pouze na žádost jako výraz dispozičního oprávnění dotčených obyvatel. Odstavec stanovuje náležitosti, které musí obsahovat žádost o přiznání nároku. Žádost musí v první řadě splňovat obecné náležitosti podle správního řádu, tedy podle ustanovení § 45 odst. 1 ve spojení s ustanovením § 37 odst. 2 správního řádu. Aby byla ztížena možnost zneužití, požaduje se, aby se žadatel identifikoval v žádosti také prostřednictvím jedinečného identifikačního dokladu. V žádosti je také nutné uvést platební údaje nezbytné pro výplatu odškodnění, nicméně právní úprava umožňuje i výplatu prostřednictvím složenky.

Řízení o poskytnutí peněžité pomoci se zahajuje dnem, kdy žádost došla Ministerstvu vnitra (§ 44 odst. 1 správního řádu). Předpokládá se, že Ministerstvo vnitra po přijetí návrhu na svých internetových stránkách zveřejní jednoduchý formulář, který potenciálním žadatelům usnadní uplatnění nároku. Užití formuláře bude nicméně dobrovolné.

K § 9

Na řízení o přiznání nároku se použije správní řád, pokud předkládaný zákon nestanoví jinak. Stanoví se, že v případě kladného vyřízení žádosti bude činěn pouze záznam do spisu, což v praxi bude znamenat, že rozhodnutí okamžikem záznamu do spisu nabyde právní moci – tedy bude možné realizovat výplatu odškodnění prakticky okamžitě.

Odchylně od správního řádu je také stanovena lhůta pro vydání rozhodnutí, a to na 90 dnů od zahájení řízení. Toto řešení je odůvodněno předpokladem vysokého počtu žádostí v prvních dnech účinnosti právní úpravy. Aby bylo možné kvalifikovaně vyhodnotit všechny žádosti, je navržena výše popsána odchylka. Lze totiž předpokládat, že v prvních týdnech budou podávány i žádosti osob, které nesplní základní podmínku pro přiznání nároku, tj. přihlášení k trvalému pobytu v jedné z dotčených obcí, a budou nárok uplatňovat z titulu faktického pobytu v obci. Samotná výplata odškodnění by pak v případě kladného rozhodnutí měla proběhnout do 30 dnů od nabytí právní moci rozhodnutí.

Vydávání rozhodnutí podle správního řádu se předpokládá pouze v případech, kdy Ministerstvo vnitra žádosti částečně nebo zcela nevyhoví.

Výlučka z možnosti podat opravné prostředky má za cíl zrychlit řízení, neboť opravné prostředky by v rozporu s účelem odškodnění prodlužovaly řízení. Neúspěšní žadatelé mají nicméně možnost domoci se nápravy prostřednictvím správního soudnictví.

K § 10

Ustanovení v odstavci 1 upravuje bližší podmínky výplaty přiznaného nároku.

Ustanovení dále ukládá státním orgánům, jakož i právníkům a fyzickým osobám povinnost na výzvu úřadu poskytnout nezbytnou součinnost ke zjištění skutkového stavu. Obdobnou povinnost ostatně uvádí i správní řád, když v ustanovení § 53 odst. 1 správního řádu stanoví, že správní orgán může usnesením uložit tomu, kdo má listinu potřebnou k provedení důkazu, aby ji předložil.

K § 11

Předmětné ustanovení upravuje čerpání osobních údajů využívaných ze základních registrů a jiných informačních systémů veřejné správy, jejichž využití je zcela nezbytné pro plnění úkolů Ministerstva vnitra stanovených tímto právním předpisem. Navržené ustanovení umožní ztotožnění osoby podle referenčních údajů ze základního registru obyvatel, z informačního systému evidence obyvatel, informačního systému cizinců nebo informačního systému evidence občanských průkazů.

Požadované osobní údaje a údaje o dokladech jsou nezbytné ke spolehlivé a jednoznačné identifikaci konkrétního jedince, který podá žádost o jednorázové odškodnění. Zpřístupněné údaje tak umožňují zabránění omylům. Mezi zpřístupněné údaje patří údaje vztahující se k pobytu osoby. Tyto údaje jsou zcela klíčové nejen za účelem identifikace osoby, ale představují základní podmínku rozhodnou pro přiznávání vyšší odškodnění.

K § 12 – Společné ustanovení

Navržený zákon představuje zcela ojedinělou právní úpravu, která je přijímána pro tuto ad hoc situaci s tím, že by měla představovat určitou „definitivní tečku“ v celé záležitosti. Je proto navrženo, že v případě, kdy bude oprávněnému subjektu poskytnuto jednorázové odškodnění podle tohoto zákona, pak zanikají jeho ostatní nároky na náhradu škody uplatňované na základě stejného titulu.

K § 13 – Změna zákona o daních z příjmu

Vymezuje se vztah k zákonu o daních z příjmů, a to tak, že v případě odškodnění pro obyvatele dotčených obcí se z hlediska daňového jedná o příjem, který vzhledem ke svému charakteru, spadá mezi příjmy osvobozené od daně uvedené v § 4 zákona o daních z příjmů. Smyslem této úpravy je, aby celý vyplacený nárok směřoval čistě k odškodnění oprávněných osob a nekrátil se daňovým zatížením či nezpůsobil jinou finanční ztrátu či zhoršení sociální situace odškodněných osob.

K § 14 – Změna zákona o životním a existenčním minimu

V návaznosti na charakter „jednorázového odškodnění pro obyvatele“ se provádí i úprava zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, ve znění pozdějších předpisů. Jednorázové odškodnění má podobný charakter jako náhrada nemajetkové újmy podle § 7 odst. 2 písm. h) bodu 2 zákona o životním a existenčním minimu, proto se tedy zařazuje mezi výjimky ze započitatelných příjmů.

K § 15 - Účinnost

Účinnost je stanovena v souladu s pravidlem jednotných dat účinnosti.

V Praze dne 23. června 2021

Jan Hamáček, v. r.

Radek Vondráček, v. r.

Petr Gazdík, v. r.

Marek Novák, v. r.

Alena Gajdůšková, v. r.

Stanislav Blaha, v. r.

Jan Jakob, v. r.

Kateřina Valachová, v. r.

Marie Pěňčíková, v. r.

Jana Černochová, v. r.

Pavel Žáček, v. r.

Bohuslav Svoboda, v. r.

Vojtěch Munzar, v. r.

Jan Bauer, v. r.

Petr Bendl, v. r.

František Elfmark, v. r.

Jan Chvojka, v. r.

Margita Balaščíková, v. r.

Pavel Pustějovský, v. r.

Miloslav Janulík, v. r.

Text částí zákonů v platném znění s vyznačením navrhovaných změn

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu

§ 4

Osvobození od daně

(1) Od daně se osvobozuje

a) příjem z prodeje rodinného domu a souvisejícího pozemku, nebo jednotky, která nezahrnuje nebytový prostor jiný než garáž, sklep nebo komoru, a souvisejícího pozemku, pokud v něm prodávající měl bydliště nejméně po dobu 2 let bezprostředně před prodejem; příjem z prodeje rodinného domu, jednotky, která nezahrnuje nebytový prostor jiný než garáž, sklep nebo komoru, a souvisejícího pozemku, pokud v něm prodávající měl bydliště bezprostředně před prodejem po dobu kratší 2 let a použije-li získané prostředky na obstarání vlastní bytové potřeby; pro osvobození příjmu plynoucího manželům z jejich společného jmění postačí, aby podmínky pro jeho osvobození splnil jen jeden z manželů, pokud majetek, kterého se osvobození týká, není nebo nebyl zařazen do obchodního majetku jednoho z manželů; osvobození se nevztahuje na příjem z

1. prodeje těchto nemovitých věcí, pokud jsou nebo byly zahrnuty do obchodního majetku, a to do 2 let od jejich vyřazení z obchodního majetku,

2. budoucího prodeje těchto nemovitých věcí uskutečněného v době do 2 let od nabytí vlastnického práva k těmto nemovitým věcem,

3. budoucího prodeje těchto nemovitých věcí uskutečněného v době do 2 let od jejich vyřazení z obchodního majetku, i když kupní smlouva bude uzavřena až po 2 letech od tohoto nabytí nebo po 2 letech od tohoto vyřazení z obchodního majetku,

b) příjem z prodeje nemovitých věcí nebo z vypořádání spoluvlastnictví k nemovitým věcem neosvobozený podle písmene a), přesáhne-li doba mezi nabytím vlastnického práva k těmto nemovitým věcem a jejich prodejem nebo vypořádáním spoluvlastnictví k nim dobu 10 let; příjem z prodeje nemovitých věcí nebo z vypořádání spoluvlastnictví k nemovitým věcem neosvobozený podle písmene a), nepřesáhne-li doba mezi nabytím vlastnického práva k těmto nemovitým věcem a jejich prodejem nebo vypořádáním spoluvlastnictví k nim dobu 10 let a použije-li poplatník získané prostředky na obstarání vlastní bytové potřeby; doba 10 let se zkracuje o dobu, po kterou byly tyto nemovité věci prokazatelně ve vlastnictví zůstavitele v případě, že jde o prodej nemovitých věcí nabytých děděním od zůstavitele, který byl příbuzným v řadě přímé nebo manželem, nebo o vypořádání spoluvlastnictví k nemovitým věcem nabytým děděním od takového zůstavitele nebo o dobu, po kterou prodávající nebo spoluvlastník vlastnil pozemek, jenž byl předmětem výměny v rámci pozemkových úprav, v případě prodeje nebo vypořádání spoluvlastnictví k pozemku nabytého výměnou od pozemkového úřadu, tato doba se započítává i do doby, která běží od vyřazení vyměněného pozemku z obchodního majetku; osvobození se nevztahuje na příjem z

1. prodeje těchto nemovitých věcí, které jsou nebo v období 10 let před prodejem byly zahrnuty do obchodního majetku, nebo vypořádání spoluvlastnictví k takovým nemovitým věcem,

2. budoucího prodeje těchto nemovitých věcí uskutečněného do 10 let od nabytí vlastnického práva k těmto nemovitým věcem, i když kupní smlouva bude uzavřena až po 10 letech od tohoto nabytí,

3. budoucího prodeje těchto nemovitých věcí uskutečněného do 10 let od jejich vyřazení z obchodního majetku, i když kupní smlouva bude uzavřena až po 10 letech od takového vyřazení,

4. prodeje práva stavby nebo vypořádání spoluvlastnictví k právu stavby, není-li zřízena stavba vyhovující právu stavby,
- c) příjem z prodeje hmotné movité věci s výjimkou příjmu z prodeje
1. cenného papíru,
 2. motorového vozidla, letadla nebo lodě, nepřesahuje-li doba mezi jejich nabytím a prodejem dobu 1 roku,
 3. movité věci, která je nebo v období 5 let před prodejem byla zahrnuta do obchodního majetku,
- d) přijatá náhrada majetkové nebo nemajetkové újmy, plnění z pojištění majetku, plnění z pojištění odpovědnosti za škodu, plnění z cestovního pojištění; osvobození se nevztahuje na
1. náhradu za ztrátu příjmu,
 2. náhradu za škodu způsobenou na majetku, který byl zahrnut do obchodního majetku pro výkon činnosti, ze které plyne příjem ze samostatné činnosti, v době vzniku škody,
 3. náhradu za škodu způsobenou na majetku sloužícím v době vzniku škody k nájmu,
 4. plnění z pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou v souvislosti s činností, ze které plyne příjem ze samostatné činnosti, poplatníka,
 5. náhradu za škodu způsobenou poplatníkem v souvislosti s nájmem,
- e) výnos z prostředků rezerv uložených na zvláštním vázaném účtu v bance podle zákona upravujícího rezervy pro zjištění základu daně z příjmů, stane-li se příjmem zvláštního vázaného účtu,
- f) příjem v podobě
1. ceny z veřejné soutěže a obdobné ceny plynoucí ze zahraničí, pokud je v plné výši darována příjemcem na účely uvedené v § 15 odst. 1,
 2. ocenění v oblasti kultury podle jiných právních předpisů,
 3. ceny z veřejné soutěže, z reklamní soutěže nebo z reklamního slosování, ceny ze sportovní soutěže s výjimkou ceny ze sportovní soutěže u poplatníků, u nichž je sportovní činnost podnikáním, a to v hodnotě nepřevyšující 10000 Kč,
 4. ceny z úctenkové loterie, jejíž hodnota nepřevyšuje 1000000 Kč,
- g) příjem v podobě
1. náhrady přijaté v souvislosti s nápravou některých majetkových křivd,
 2. úplaty za prodej věci vydané v souvislosti s nápravou některých majetkových křivd podle právních předpisů o restituci majetku; toto osvobození se uplatní i v případě, jestliže v době mezi nabytím a prodejem nemovité věci došlo k vypořádání mezi spoluvlastníky rozdělením věci podle velikosti jejich podílů nebo jestliže v nemovité věci vznikly jednotky; osvobození se neuplatní u věci, která je nebo v období 5 let před prodejem byla zahrnuta do obchodního majetku,
 3. příplatku nebo příspěvku k důchodu podle jiných právních předpisů,
 4. úroku ze státního dluhopisu vydaného v souvislosti s rehabilitačním řízením o nápravách křivd,
 5. **jednorázové odškodnění vyplacené státem osobě v souvislosti s mimořádnou událostí v areálu muničních skladů Vlachovice-Vrbětice,**

Změna zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu

§ 7

....

- (2) Za započitatelné příjmy se pro účely tohoto zákona dále považují
- a) dávky nemocenského pojištění (péče) a důchodového pojištění a dávky úrazového pojištění, s výjimkou bolestného, příspěvku za ztížení společenského uplatnění, náhrady nákladů spojených s léčením a náhrady nákladů spojených s pohřbem,
 - b) podpora v nezaměstnanosti a podpora při rekvalifikaci,
 - c) plnění z pojištění pro případ dožití určitého věku,
 - d) výživné a příspěvek na výživu rozvedeného manžela a neprovdané matce, s výjimkou těch uvedených příjmů, které byly vyplaceny z příjmů osoby, která se pro účely stanovení započitatelných příjmů považuje za společně posuzovanou osobu s osobou, která takové příjmy přijala,
 - e) dávky státní sociální podpory a dávky pěstounské péče, s výjimkou příspěvku na bydlení a jednorázových dávek,
 - f) příspěvek na živobytí,
 - g) mzdové nároky vyplacené Úřadem práce České republiky - krajskou pobočkou, popřípadě pobočkou pro hlavní město Prahu podle zákona o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů,
 - h) příjmy, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob a jsou od této daně osvobozeny, nejde-li o příjmy uvedené v písmenech a) až g) nebo v odstavci 5, s výjimkou
 - 1. příjmů ze závislé činnosti osvobozených od daně z příjmů fyzických osob, kromě příjmů uvedených v písmenech i), j), k) a l),
 - 2. přijaté náhrady škody, náhrady nemajetkové újmy, plnění z pojištění majetku, úmrtného a příspěvku na pohřeb podle zvláštních právních předpisů, plnění z pojištění odpovědnosti za škody, ~~a finančních prostředků na odstranění následků živelní pohromy~~ **finančních prostředků na odstranění následků živelní pohromy a jednorázové odškodnění vyplacené státem osobě v souvislosti s mimořádnou událostí v areálu muničních skladů Vlachovice-Vrbětice,**